

Sygn. akt II Ca 203/15 przed sprostowaniem

POSTANOWIENIE

Dnia 13 kwietnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Arkadiusz Lisiecki (spr.)
Sędziowie:	SSO Jarosław Gołębiowski SSR del. Mirosława Makowska
Protokolant:	st. sekr. sąd. Dorota Roniek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 kwietnia 2015 roku

sprawy z wniosku D. S., M. S.

z udziałem (...) Spółki Akcyjnej w L.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wnioskodawców D. S. i M. S. od postanowienia Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 16 grudnia 2014 roku, sygn. akt I Ns 1884/12

postanawia:

- 1. oddalić apelację ;**
- 2. nie obciążać wnioskodawców obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania za instancję odwoławczą na rzecz uczestnika.**

Sygn. akt II Ca 203/15 po sprostowaniu

POSTANOWIENIE

Dnia 13 kwietnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Arkadiusz Lisiecki (spr.)
Sędziowie:	SSO Jarosław Gołębiowski

	SSR del. Mirosława Makowska
Protokolant:	st. sekr. sąd. Dorota Roniek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 kwietnia 2015 roku

sprawy z wniosku D. S., M. S.

z udziałem (...) Spółki Akcyjnej w L.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wnioskodawców D. S. i M. S. od postanowienia Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 16 grudnia 2014 roku, sygn. akt I Ns 1884/12

postanawia:

1. **oddalić apelację ;**
2. **nie obciążać wnioskodawców obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania za instancję odwoławczą na rzecz uczestnika.**

Sygn. akt II Ca 203/15

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy M. i D. małżonkowie S. wnieśli o ustanowienie na nieruchomości stanowiącej ich własność położonej w P.przy ul. (...), oznaczonej w ewidencji gruntów numerem działki (...) na rzecz każdego z właścicieli urzędzenia przesyłowego – linii energetycznej wysokiego napięcia zlokalizowanej na w/w działce, służebności przesyłu polegającej na utrzymywaniu linii energetycznej, prawie do jej konserwacji i napraw, a nadto o zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy jednorazowej kwoty 88704 zł tytułem wynagrodzenia za ustanowienie służebności.

(...) S.A. z siedzibą w L. wniósł o oddalenie wniosku i zasądzenie kosztów postępowania od wnioskodawców na jego rzecz. Podniósł zarzut zasiedzenia służebności gruntowej na rzecz Skarbu Państwa (poprzednika prawnego uczestnika) polegającej na obciążeniu nieruchomości wnioskodawców obowiązkiem znoszenia istnienia na powierzchni gruntu instalacji elektroenergetycznych związanych z przebiegiem linii 110 kV relacji P. _ W., a także na prawie do korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do dokonywania napraw, konserwacji i remontów wraz z prawem wejścia na tą nieruchomość w celu dokonania czynności. Początek biegu terminu zasiedzenia wskazał 01.01.1951 r. a końcowy 31.12.1971 r.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. oddalił wniosek oraz nakazał pobrać od wnioskodawców D. S. i M. S. solidarnie na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. kwotę 4.531 złotych 32 grosze tytułem zwrotu kosztów sądowych tymczasowo pokrytych z zasobów Skarbu Państwa.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny: Nieruchomość położona w (...) przy ulicy (...) oznaczona ewidencyjnie nr działki (...) o powierzchni 0,2884 ha, objęta urzędzoną w Wydziale Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. księgą wieczystą nr (...) stanowi współwłasność M. i D. małżonków S., którzy nabyli ją w drodze umowy darowizny z dnia 26.05.2004 r. Nieruchomość jest zabudowana.

Przez narożnik w/w nieruchomości od strony północno-zachodniej przechodzą przewody napowietrznej linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 kV relacji P. - W. (poprzednia nazwa P. - T.). Linia stanowi część przęsła słupowego pomiędzy stanowiskami słupów przelotowych nr 5 i 6 serii B2 umiejscowionymi poza terenem działki

wnioskodawców. Na nieruchomości brak jest jakichkolwiek urządzeń posadowionych w gruncie. Szerokość pasa technologicznego niezbędnego do prawidłowej eksploatacji linii na nieruchomości wnioskodawców wynosi 13 metrów - po 6.5 metra po obu stronach linii licząc od osi linii, strefa ochronna wynosi około 469 m².

Linia została wybudowana w 1951 r., a w 1997 r. została zmodernizowana — wymieniono słupy i przewody elektroenergetyczne. Przewody zmieniły swój przekrój na większy. Przebieg linii nad nieruchomością wnioskodawców od wybudowania linii do chwili obecnej nie zmienił się. Powyższa linia elektroenergetyczna jest czynna od daty wybudowania i ważna dla obszaru powiatu (...) i (...). Jest elementem krajowego systemu energetycznego. Linia jest poddawana oględzinom co najmniej raz w roku. Obecnie stanowi składnik majątku (...) S.A. z siedzibą w L..

Linie wybudowało przedsiębiorstwo państwowe - Zakłady (...), które następnie zostały przekształcone w Zakłady (...), a następnie w 1989 r. w Zakład (...). Zakład (...) przekształcił się na mocy aktu komercjalizacji z 1993 r. w Zakład (...) S.A., a w 2008 r. w ramach konsolidacji przedsiębiorstw energetycznych w (...) S.A. z siedzibą w L..

W ocenie Sądu Rejonowego wniosek nie jest zasadny z uwagi na skutecznie podniesiony przez uczestnika zarzut zasiedzenia.

W przypadku jednak zasiedzenia służebności przesyłu przez przedsiębiorcę (a przed 3.08.2008 r., to jest przed wejściem w życie art. 305¹ – 305⁴ kc - zasiedzenia służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu, ustanowienie służebności przesyłu o tej samej treści nie jest możliwe, albowiem służebność ta już funkcjonuje w obrocie prawnym.

Zasiedzenie może być stwierdzone nie tylko w drodze odrębnego postępowania w trybie art. 609-610 k.p.c., ale także jako przesłanka rozstrzygnięcia w konkretnej sprawie.

Podstawę prawną do stwierdzenia zasiedzenia służebności gruntowej o cechach odpowiadających służebności przesyłu stanowi art. 292 kc .

W niniejsze sprawie urządzeniami tymi jest widoczna napowietrzna linia wysokiego napięcia 110 kV relacji P. - W. przechodząca przez nieruchomość wnioskodawców. Linia ta jest czynna, obecnie wchodzi w skład majątku uczestnika i jest przez niego wykorzystywana do prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na dostarczaniu energii elektrycznej. Linia ta jest czynna od chwili wybudowania, co miało miejsce w 1951 r.

Zdaniem Sądu Rejonowego od daty budowy przedmiotowej linii elektroenergetycznej przedsiębiorstwo państwowe użytkujące tą linię korzystało z nieruchomości stanowiącej obecnie własność wnioskodawców właśnie w zakresie prawa służebności. Należy także w tym miejscu stwierdzić, że przedsiębiorstwo państwowe posiadało przedmiotową linię nie w ramach imperium realizując interes publicznoprawny, a w ramach dominium. Art. 4 ustawy z dnia 28.06.1950 r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli (tekst jedn. Dz. U. z 1954 r., nr 32, poz. 135) stanowił, że we wsiach i osiedlach objętych zarządzeniem o powszechnej elektryfikacji - osobom posiadającym odpowiednie upoważnienie właściwego przedsiębiorstwa elektryfikacji rolnictwa służyło prawo wstępu na posesje i do budynków, dokonywania tam oględzin i pomiarów oraz do wykonywania robót, zakładania urządzeń, jakich wymagać będzie powszechna elektryfikacja. Właściciel, użytkownik, dzierżawca, najemca, posiadacz lub zarządca budynku albo posesji obowiązany był umożliwić wstęp i wykonywanie tych czynności. Podobne stanowisko w podobnych sprawach zajął także Sąd Najwyższy (uzasadnienie postanowienia z dnia 17.12.2008 r., I CSK 171/08 i z dnia 13.10.2011 r. V CSK 502/10).

Z momentem wybudowania linii elektroenergetycznej rozpoczęła się jej eksploatacja i od tego momentu rozpoczął swój bieg terminu zasiedzenia. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż linię wybudowano w 1951 r., a zatem co najmniej od 31.12.1951 r. należy liczyć termin zasiedzenia.

Stosowany odpowiednio przepis art. 172 kc stanowi, iż posiadacz służebności nabywa tą służebność, jeżeli posiadają przez określony czas jako posiadacz samoistny. Posiadanie ma charakter posiadania samoistnego, jeżeli jest wykonywane samodzielnie (bezpośrednio lub pośrednio), we własnym imieniu i we własnym interesie.

Odnosnie okresu posiadania - ustawa z dnia 23.04.1964 r. - przepisy wprowadzające Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 94 ze zm.) stanowiła w art. XLI, że do zasiedzenia, którego bieg rozpoczął się przed dniem wejścia w życie Kodeksu cywilnego (przed 1.01.1965r.) stosuje się od tej chwili przepisy Kodeksu. Jeżeli termin zasiedzenia według kodeksu cywilnego jest krótszy niż według przepisów dotychczasowych, bieg zasiedzenia rozpoczyna się z dniem wejścia kodeksu w życie; jeżeli jednak zasiedzenie rozpoczęte przed dniem wejścia w życie kodeksu cywilnego nastąpiłoby przy uwzględnieniu terminu określonego w przepisach dotychczasowych wcześniej, zasiedzenie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu.

Art. 172 kc w dacie wejścia w życie stanowił, iż nabycie własności nieruchomości przez zasiedzenie następuje z upływem 10 lat w przypadku uzyskania posiadania w dobrej wierze, a z upływem 20-tu lat w przypadku uzyskania posiadania w złej wierze. Przed datą wejścia w życie Kodeksu cywilnego okresy te były dłuższe. Zgodnie z art. 50 dekretu z dnia 11.10.1946 r. Prawo rzeczowe (Dz. U. Nr 57, poz. 319 ze zm.), wynosiły odpowiednio 20 i 30 lat.

W sprawie Sąd Rejonowy przyjął domniemanie dobrej wiary, albowiem nie zostało ono obalone w postępowaniu dowodowym..

Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 23.09.2010 r. (III CSK 319/09), przedsiębiorstwo państwowe mające we władaniu urządzenia służące do wykonywania służebności gruntowej, odpowiadającej służebności przesyłu weszło w dobrej wierze w posiadanie odpowiadające treści służebności - dobra wiara wynikała z przekonania o służącym mu prawie do postawienia słupów i rozpięcia na nich linii elektroenergetycznej, a następnie korzystania z dostępu do niej. Do wykonywania służebności nie były wymagane żadne szczególne akty administracyjne. Za wystarczające powinno się uznać faktyczne wykonywanie uprawnień wynikające z zastosowania art. 4 wyżej powołanej ustawy z dnia 28.06.1950 r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli. Taki sam pogląd o kwalifikacji uprawnień zakładu energetycznego do założenia na gruncie osób trzecich urządzeń oraz do wejścia na ich grunt celem dokonywania oględzin i pomiarów jako posiadania w dobrej wierze Sąd Najwyższy wyraził w uzasadnieniu postanowienia z dnia 8.01.2009 r. w sprawie I CSK 265/08.

Biorąc pod uwagę okoliczność, iż termin zasiedzenia według przepisów dekretu Prawo rzeczowe jest korzystniejszy, zakończył się z dniem 31.12.1971 r. (a wg Kodeksu cywilnego dopiero z dniem 1.01.1975 r.), Sąd Rejonowy zastosował w sprawie przepisy dekretu.

Zatem uznał, iż w sprawie zasiedzenie służebności gruntowej o cechach odpowiadających służebności przesyłu uregulowanej w art. 305¹ – 305⁴ k.c. nastąpiło z dniem 31.12.1971 r.

W dacie upływu terminu zasiedzenia obowiązywała zasada jednolitości mienia ogólnonarodowego zwana też zasadą jednolitego funduszu własności państwowej. Z zasady tej wynikało, że własność przysługuje jednolicie i niepodzielnie Państwu również co do tych przedmiotów, które zostały przydzielone wyodrębnionym państwowym jednostkom organizacyjnym wyposażonym w osobowość prawną. Przedsiębiorstwo państwowe mogło przykładowo - w ramach sprawowanego zarządu częścią mienia ogólnonarodowego - nabyć, działając w imieniu własnym, nieruchomości od osoby fizycznej w drodze czynności prawnej określonej przepisami kodeksu cywilnego, nabycie następowało jednak na własność państwową. Podobnie w przypadku zasiedzenia - jeżeli przedsiębiorstwo państwowe spełniało przesłanki wymagane do nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie, własność nieruchomości pod rządem art. 128 kc w jego pierwotnym brzmieniu nabywało Państwo, a nie przedsiębiorstwo państwowe. W rezultacie przedsiębiorstwo państwowe przed dniem 1.02.1989 r. mogło wykonywać władztwo mogące doprowadzić do zasiedzenia służebności gruntowej, z tym że nabycie tego prawa rzeczowego następowało do jednolitego funduszu własności państwowej (tek też Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 18.06.1991 r. III CZP 38/91).

W sprawie zasiedzenie służebności nastąpiło zatem na rzecz Skarbu Państwa.

Uczestnik postępowania - (...) S.A. z siedzibą w L. - jest obecnie beneficjentem tego prawa, albowiem przeszło ono na uczestnika w drodze sukcesji generalnej. Przedsiębiorstwo państwowe zostało przekształcone w spółkę Skarbu Państwa (skomercjalizowane) w celu prywatyzacji albo bezpośrednio sprywatyzowane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13.07.1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. nr 51, poz. 298 ze zm.), a następnie ustawy z dnia 30.08.1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (tekst jedn. Dz. U. z 2002 r. , nr 171, poz. 1397 ze zm.). i wszelkie jego prawa i obowiązki drogą sukcesji uniwersalnej przeszły na nowy podmiot.

Mając na uwadze powyższe Sąd Rejonowy stwierdził, iż uczestnikowi przysługuje już prawo służebności odpowiadające treści wskazanej we wniosku i dlatego wniosek o ustanowienie służebności oddalił.

Sąd Rejonowy nie orzekał o kosztach postępowania, albowiem zastosowanie w sprawie znajduje przepis art. 520 § 1 k.p.c., zgodnie z którym każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Odnosnie nie uiszczonych kosztów sądowych (pokrytych tymczasowo z zasobu Skarbu Państwa wydatków związanych z wynagrodzeniem powołanych w sprawie biegłych sądowych w łącznej kwocie 4.531,32 złotych Sąd Rejonowy nakazał je pobrać od wnioskodawców solidarnie na podstawie art. 113 ust. ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm) w zw. z art. 520 § 1 k.p.c.

Apelację od powyższego postanowienia wnieśli wnioskodawcy zaskarżając go w całości zarzucając mu:

I. Naruszenie prawa materialnego, które mogło mieć istotny wpływ na wyniki sprawy, a mianowicie:

1. art. 305¹ kc w związku z art. 292 kc i art. 176 kc polegający na przyjęciu, iż przed wejściem w życie art. 305' do 3054 do kodeksu cywilnego było dopuszczalne nabycie w drodze zasiedzenia na rzecz przedsiębiorcy służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu, podczas gdy prawidłowa analiza tego przepisu prowadzi do wniosku, iż jest to niedopuszczalne.

2. art.292 kc w związku z art. 285 kc polegającą na przyjęciu, iż przed wejściem w życie art. 305¹ kc do 305⁴ kc było dopuszczalne nabycie w drodze zasiedzenia na rzecz przedsiębiorcy służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu w sytuacji gdy prawidłowa analiza tego przepisu prowadzi do wniosku, iż jest to niedopuszczalne.

3. art. 172 kc w zw. z art. 292 kc w zw. z art. 176 §1 kc. w zw. z art. 6 kc poprzez ich błędne zastosowanie i uznanie, iż Uczestnik zasiedział służebność gruntową w treści odpowiadającej służebności przesyłu podczas gdy Uczestnik nie udowodnił ciągłości posiadania prawa , a z dokumentu „zarządzenie Ministra Przemysłu nr M/ORG/89 z dnia 16 stycznia 1989r. wynika, iż przedsiębiorstwu przydziela się składniki mienia powstałego z podziału przedsiębiorstwa pod nazwą Centralny (...)zgodnie z ustaleniami komisji (..) z dokumentu tego nie wynika, które składniki podzielonego przedsiębiorstwa zostały przydzielone poprzednikowi prawnemu Uczestnika, albowiem Uczestnik nie przedłożył ustaleń komisji, o których mowa w niniejszym dokumencie, a tym samym nie udowodnił, iż infrastruktura znajdująca się na nieruchomości wnioskodawcy została mu prawnie przekazana, a tym samym nie udowodnił ciągłości posiadania, która to przesłanka jest niezbędna do uznania zasiedzenia. W/w Zarządzenie, wydane m.in. na podstawie ustawy z dnia 25 września 1981r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. Z 1987r. Nr 33, poz. 201) nie daje podstaw do ustalenia składników mienia przyznanego utworzonemu na mocy tego zarządzenia przedsiębiorstwu państwowemu Zakład (...). Z treści omawianego zarządzenia wynika bowiem, że nie nastąpiła sukcesja generalna, tj. wstąpienie nowego przedsiębiorstwa we wszelkie prawa i obowiązki poprzednika prawnego.

4. art. 292 kc w zw. z art. 172 § 1 i 2 kc - poprzez przyjęcie, że posiadanie służebności przez Uczestnika miało charakter nieprzerwany podczas gdy przebieg linii energetycznej przez działkę Wnioskodawcy uległ istnej zmianie, powodując tym samym zmianę treści służebności, co z kolei skutkuje brakiem ciągłości posiadania i tym samym nie można uznać, by Uczestnik skutecznie wykazał, iż nabył służebność gruntową przez zasiedzenie.

5. art. 348 zd. 2 k.c. w zw. z art. 6 k.c. - poprzez jego niezastosowanie, a w konsekwencji uznanie, iż służebność przesyłu, która została zasiedziana przez poprzednika prawnego Uczestnika została na niego skutecznie przeniesiona. Takie stanowisko Sądu I instancji doprowadziło do przyjęcia, iż Uczestnik posiada tytuł prawny do nieruchomości Wnioskodawcy i oddalenia wniosku o ustanowienie służebności przesyłu. Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2009r. w sprawie III CZP 70/09 przeniesienie służebności wymagało nie tylko wydania zarządzenia, ale wprost wskazania służebności w wykazie majątku, który był oddany do przedsiębiorstwa państwowego. Brak wskazania w/w prawa wprost, powoduje, że nie zostało ono wniesione do przedsiębiorstwa państwowego i pozostało przy Skarbie Państwa, który z służebności nie korzystał z całą pewnością od 1989r., a więc po 10 latach służebność wygasła. Zarzut zasiedzenia podniesiony przez Uczestnika nie może więc zniweczyć wniosku o ustanowienie służebności przesyłu.

6. art. 6 kc w zw. z art. 176 kc w zw. z art. 292 kc - poprzez ich błędne zastosowanie i uwzględnienie zarzutu zasiedzenia podniesionego przez Uczestnika podczas gdy zgodnie z orzeczeniem Sądu Najwyższego w sprawie II CSK 10/13 z 20.09.2013r. do uznania zasiedzenia służebności przesyłu musi nastąpić formalne przeniesienie posiadania urządzeń przesyłowych. Mają to być urządzenia, a nie nieruchomość władająca. Brak decyzji albo umowy dotyczącej przeniesienia urządzeń nie oznacza, że przedsiębiorca nie stał się posiadaczem z dniem zniesienia zasady jednolitej własności państwowej, lecz, że nie udowodnił tego w postępowaniu sądowym

7. art. 1 ustawy z dnia 28 czerwca 1950r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli (tekst jedn. Dz. U. Nr 28 poz. 255, 256 z 1950) - poprzez pominięcie zasad prawidłowej wykładni, co w konsekwencji doprowadziło do przyjęcia, iż w niniejszej sprawie doszło do zasiedzenia służebności odpowiadającej w swej treści odpowiadającej służebności przesyłu na rzecz poprzednika prawnego Uczestnika podczas gdy urządzenia elektroenergetyczne zostały wybudowane na nieruchomości uczestnika na podstawie przepisów ustawy o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli, co stanowi o fakcie, iż poprzednik prawny Uczestnika posiadał tytuł prawny do korzystania z nieruchomości, a w sytuacji takiej bezsprzecznym jest, iż do zasiedzenia służebności gruntowej nie mogło dojść. Tytuł prawny stanowił podstawę prawną do korzystania z nieruchomości w czasie obowiązywania wskazanej ustawy.

8. art. 292 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, co w konsekwencji doprowadziło do przyjęcia, iż w niniejszej sprawie mogło dojść do zasiedzenia służebności gruntowej, podczas gdy Skarb Państwa posiadał tytuł prawny do korzystania z nieruchomości Wnioskodawcy w postaci swoistego wywłaszczenia nieruchomości na podstawie ustawy o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli - nie mógł on więc zasiedzieć służebności gruntowej. Stan prawny nieruchomości do dnia dzisiejszego nie został uregulowany wobec nieustalenia przez sąd I instancji na rzecz kogo służebność została rzekomo zasiedziana, a nie jest to przecież okolicznością obojętną, zwłaszcza w kontekście obowiązków dowodowych i przeniesienie ewentualnej służebności pomiędzy poprzednikami prawnymi.

9. art. 292 k.c. poprzez nieprawidłowe zastosowanie, co w konsekwencji doprowadziło do uwzględnienia zarzutu zasiedzenia służebności w treści odpowiadającej służebności przesyłu w czasie gdy służebność ta nie była wprowadzona do kodeksu cywilnego. Wskazać należy, iż Trybunał Konstytucyjny przyjął do rozpoznania sprawę dotyczącą pytania prawnego następującej treści: „czy przepis art. 292 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964r. kodeks cywilny w zw. z art. 172 § 1 kc i art. 285 § 1 i 2 kc w zakresie, w jakim stanowią podstawę prawną nabycia w drodze zasiedzenia przed dniem 3 sierpnia 2008r. służebności gruntowej w treści odpowiadającej służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa przesyłowego, są zgodne z treścią art. 64 ust. 2 i 3 oraz art. 21 ust. 1, art. 31 ust. 3 i 2 Konstytucji RP, a także art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności”

10. art. 285 § 1 i 2 k.c. i art. 292 kc poprzez ich niewłaściwą interpretację i zastosowanie wykładni rozszerzającej odnośnie tych przepisów, które to zabiegi interpretacyjne doprowadziły do formułowania przepisów z całkowitym pominięciem ich językowej treści, co w konsekwencji doprowadziło do przyjęcia, iż w niniejszej sprawie doszło do zasiedzenia służebności gruntowej w treści odpowiadającej służebności przesyłu na rzecz Uczestnika

11. art. 5 k.c. polegającej na uwzględnieniu zarzutu zasiedzenia, w sytuacji gdy zarzut ten sprzeczny jest z zasadami współżycia społecznego i zmierza w istocie do obejścia przepisów prawa dotyczących służebności przesyłu,

wprowadzonych do ustawy i obowiązujących od dnia 03 sierpnia 2008r. Po tym jak ustawodawca uregulował służebność przesyłu w ustawie nie dopuszczalne jest już nabycie przez przedsiębiorstwo w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu.

12. art. 7 k.c. poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie i przyjęcie, iż domniemanie dobrej wiary Uczestnika nie zostało obalone, podczas gdy Wnioskodawca przedstawił szereg wniosków dowodowych mających na celu jego obalenie, co w konsekwencji doprowadziło do przyjęcia, iż służebność przesyłu została zasiedziana w dobrej wierze.

13. art. 172 § 1 kc poprzez jego błędne zastosowanie podczas gdy zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2009r. (II CSK 594/08 Lex nr 510969) i wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2008r. (II CSK 346/08, lex 484714) - przedsiębiorstwo energetyczne, które nie legitymuje się uprawnieniem do ingerowania w strefę cudzej własności nieruchomości dla bieżącego utrzymania urządzeń przesyłowych, korzysta z tej nieruchomości w złej wierze. Wszelkie dowody przedstawione w tym postępowaniu przez Uczestnika nie wykazały jakiegokolwiek dokumentu, którym Uczestnik mógłby wykazać uprawnienie do korzystania z nieruchomości wnioskodawców. Uczestnik nie wystąpił również w stosownym czasie o uzyskanie dokumentu jednoznacznie potwierdzającego nabycie służebności (postanowienie Sądu). Ponadto Uczestnik nie przedstawił dokumentów, które pozwalają w jakikolwiek sposób na identyfikację z przedmiotową nieruchomością. Sąd I instancji rozpoznając zarzut zasiedzenia, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem w sprawach o zasiedzenie, nie mógł oprzeć się jedynie na domniemaniach wynikających z przepisów kodeksu cywilnego. To na Uczestniku postępowania spoczywał ciężar udowodnienia spełnienia wszystkich przesłanek zasiedzenia.

14. Stanowczego podkreślenia wymaga, iż skoro Sąd I instancji uznał za zasadny podniesiony przez uczestnika zarzut zasiedzenia służebności gruntowej w treści odpowiadającej służebności przesyłu, który to zarzut niweczy wniosek, a został złożony przez Uczestnika już w odpowiedzi na niego, Sąd I instancji winien już na tym etapie zbadać jego zasadność i w konsekwencji jego przyjęcia oddalić wniosek o ustanowienie służebności w całości, nie zaś prowadzić całe postępowanie dowodowe i narażać strony na wysokie koszty, skoro dopatrył się podstawy oddalenia wniosku - nie powinien przeprowadzać dalszego -kosztownego postępowania dowodowego, a przede wszystkim dopuszczać dowody w postaci opinii biegłych, gdyż w sytuacji uznania zasiedzenia służebności przesyłu nie były one konieczne do rozstrzygnięcia sprawy. Powołanie biegłego powinno być dokonane przez sąd I instancji po rozważeniu wszelkich okoliczności sprawy w tym zarzutów uczestnika postępowania. Dopiero po ocenie, że nie czynią one bezskutecznymi żądania wniosku winien zostać przeprowadzony wspomniany dowód

II. Naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

1. art. 233 kpc polegającą na dowolnej i nieuprawnionej ocenie materiału dowodowego polegającej na rozstrzygnięciu wszelkich wątpliwości w nin. sprawie na niekorzyść ochrony prawa własności w sytuacji gdy zgodnie z jednolitym orzecznictwem Sądu Najwyższego oraz Trybunału Konstytucyjnego wszelkie wątpliwości winny być rozstrzygane na korzyść prawa własności;

2. art. 233 kpc poprzez błędną ocenę materiału dowodowego, w sytuacji w której z dokumentów przedłożonych przez Uczestnika nie wynika, aby służebność przesyłu zasiedziana przez poprzednika prawnego została na Uczestnika skutecznie przeniesiona, w szczególności nie przedłożył protokołu przekazania środków trwałych wynikających z § 2 zarządzenia Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989r. Jak też żadnego innego dokumentu, który wykazałby tą okoliczność;

3. przyjęcie, iż do zasiedzenia służebności gruntowej w treści odpowiadającej służebności przesyłu doszło w dniu 31.12.1971r. mimo że z zabranego w sprawie materiału dowodowego nie można wywieść takiej okoliczności, gdyż Uczestnik nie przedłożył protokołu zdawczo -odbiorczego, protokołu z przekazania środków trwałych wynikającego z § 2 zarządzenia Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989r. , ani żadnego innego dokumentu, który dowodziłby daty objęcia w posiadanie urządzeń przesyłowych, a to wiąże się z niemożnością ustalenia daty początku biegu terminu zasiedzenia

4. art. 233 kpc poprzez błędną ocenę materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i uznanie, iż Uczestnik zasiedział służebność gruntową w treści odpowiadającą służebności przesyłu, podczas gdy ten wybudował urządzenia na nieruchomości wnioskodawcy na podstawie ustawy o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli (tekst jedn. Dz. U. Nr 28 poz. 255, 256 z 1950) posiadał więc tytuł prawny do korzystania z nieruchomości, a w sytuacji takiej bezsprzecznym jest, iż do zasiedzenia służebności gruntowej nie mogło dojść. Tytuł prawny stanowił podstawę prawną do korzystania z nieruchomości w czasie obowiązywania wskazanej ustawy. Dodatkowo wskazać należy, iż zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego w sprawie IV CSK 88/13 pozew o wynagrodzenie nie przerywa biegu terminu zasiedzenia. Skoro tak, to w sytuacji gdy ustawa o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli stanowiła tytuł do prawny do posadowienia linii energetycznej to istniał stan uniemożliwiający uregulowanie sytuacji prawnej nieruchomości.

5. Błąd w ustaleniach faktycznych wskutek naruszenia art. 233 kpc polegający na ocenie materiału dowodowego w sposób sprzeczny z zasadami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego poprzez przyjęcie, że przebieg linii energetycznej na nieruchomości należącej do wnioskodawców od chwili jej wybudowania nie uległ istotnej zmianie, podczas gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że linia ta została przebudowana, w ten sposób, iż jej trasa przebiegu przez nieruchomość wnioskodawców istotnie się zmieniła (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2004r. III CK 496/02).

Wskazując na powyższe wnosił o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi I Instancji oraz zasądzenie od Uczestnika na rzecz Wnioskodawcy kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego ewentualnie, w razie uznania przez Sąd, iż nie zachodzą ku temu przesłanki na podstawie art. 386§ 1 kpc wnosił o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uwzględnienie wniosku w całości i zasądzenie kosztów postępowania w I instancji na rzecz wnioskodawczyni oraz zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania apelacyjnego wg norm przepisanych.

Pełnomocnik uczestnika w odpowiedzi na apelację wnosił o jej oddalenie i zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestnika zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje: apelacja nie jest uzasadniona.

W ocenie Sądu II instancji nie ma racji autor uzupełnionej apelacji zarzucając Sądowi Rejonowemu naruszenie wskazanych w niej *expressis verbis* przepisów prawa materialnego oraz procesowego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest stanowisko dopuszczające nabycie służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu (np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13.10.2011 r., w sprawie V CSK 502/ 10; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 07.10.2008 r., w sprawie III CZP 89/08 oraz uchwała z dnia 22.05.2013 r., w sprawie III CZP 18/13). Trafnie podnosi w uzasadnieniu odpowiedzi na apelację pełnomocnik uczestnika, że w ostatnich latach utrwalona jest jednolita linia orzecznicza potwierdzająca możliwość nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej, która odpowiada treścią służebności przesyłu (art. 292 k.c. w zw. z art. 352 k.c.) nawet wtedy gdy posiadanie rozpoczęło się przed wejściem w życie przepisów wyraźnie normujących to zagadnienie. Sąd I instancji w swym pisemnym uzasadnieniu podkreślił, że to stanowisko w orzecznictwie Sądu Najwyższego podziela. Stanowisko w/w akceptuje także Sąd Okręgowy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę.

W świetle powyższego zarzut apelanta, że przed wejściem w życie przepisów regulujących służebność przesyłu nie było dopuszczalne zasiedzenia na rzecz przedsiębiorcy służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu nie może odnieść zamierzonego skutku.

Także słusznie zauważa pełnomocnik uczestnika, że nie ma żadnych podstaw do przyjęcia, że posiadanie służebności przesyłowej przez przedsiębiorstwo państwowe przed dniem wejścia w życie przepisów nowelizujących ustawę kodeks cywilny w 1989 r. nie było posiadaniem w rozumieniu art. 352 § 1 k.c. i nie mogło prowadzić do zasiedzenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13.10.2011 r., w sprawie V CSK 502/10).

Zasadnie Sąd Rejonowy podnosi w swym uzasadnieniu, że podstawę prawną do stwierdzenia zasiedzenia służebności gruntowej o cechach odpowiadających służebności przesyłu należy upatrywać w przepisie art. 292 k.c.

Zgromadzone w sprawie dowody zostały poddane ocenie przez Sąd Rejonowy, która jest wszechstronna, szczegółowa i zgodna z doświadczeniem życiowym i zasadami logicznego rozumowania. Ocena dowodów dokonana przez sąd meriti nie narusza zasady swobodnej oceny dowodów zdaniem Sądu Okręgowego.

Z poczynionych przez Sąd Rejonowy prawidłowo ustaleń faktycznych wynika, że sporna linia energetyczna została wybudowana w 1951 roku, a następnie w 1997 r. została zmodernizowana. Modernizacja tej linii sprowadzała się jedynie do wymiany słupów oraz przewodów elektroenergetycznych na przewody o większym przekroju. Przebieg linii energetycznej nad nieruchomością wnioskodawców poczynając od daty jej wybudowania do chwili obecnej nie został w żaden sposób zmieniony. Linia została wybudowana przez przedsiębiorstwo państwowe tj. Zakłady (...).

Ustalenia faktyczne w kwestii mającej istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy są prawidłowe, a mianowicie co do charakteru posiadania spornej służebności najpierw przez Skarb Państwa – Przedsiębiorstwo Państwowe a następnie jego następców prawnych, zakresu służebności, daty początkowej i czasu trwania tego posiadania, istnienia trwałych widocznych urządzeń w rozumieniu art. 292 k.c. potwierdzających posiadanie oraz braku ze strony właścicieli nieruchomości czynności, które rodziłyby przerwanie biegu terminu zasiedzenia służebności w rozumieniu art. 123 k.c. w zw. z art. 175 k.c., aż do chwili obecnej przez obecnego uczestnika a wcześniej jego poprzedników prawnych, w tym Skarb Państwa. Tak poczynione ustalenia faktyczne wskazują, że w niniejszej sprawie doszło do zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu I instancji, że uczestnik postępowania (...) S.A. w L. udowodnił następstwo prawne po swoich poprzednikach, jak też przeniesienie urządzeń przesyłowych.

Do 01.02.1989 r. przedsiębiorstwo państwowe nie mogło nabyć na swoją rzecz służebności przez zasiedzenie z uwagi, na obowiązujący do tego czasu przepis art. 128 k.c. Zagadnienie to zostało wyczerpująco omówione przez Sąd Rejonowy i z tego względu nie ma potrzeby dalszego jego omawiania.

Skreślenie art. 128 k.c. nie spowodowało przekształcenia przysługujących państwowym osobom prawnym z mocy przepisów kodeksu cywilnego i ustaw szczególnych uprawnień do części mienia ogólnonarodowego, pozostającego w ich zarządzie. Przekształcenie zarządu w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub gminy, w prawo użytkowania wieczystego, a w odniesieniu do budynków, innych urządzeń i lokali znajdujących się na tych gruntach w prawo własności, nastąpiło na podstawie ustawy z dnia 29.09.1990 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz.U. 1990 r., Nr 79, poz. 464). Zgodnie z dominującym stanowiskiem judykatury art. 2 ust. 2 wskazanej wyżej ustawy obejmował także własność urządzeń służących do wykonywania służebności. Jak wynika z poczynionych prawidłowo przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych Przedsiębiorstwo Państwowe – Zakłady (...) (będące własnością Skarbu Państwa), który wybudował w 1951 r. sporną linię energetyczną ulegało przekształceniom. Wykazane zostało w toku postępowania, że uczestnik postępowania (...) S.A. z siedzibą w L. jest jego następcą prawnym (fakt niesporny).

Niezależnie od powyższego podnieść należy, że sąd uprawniony jest uwzględniać fakty powszechnie znane oraz skutki wynikające bezpośrednio ze źródeł powszechnie obowiązującego prawa (art. 87 Konstytucji). Oznacza powyższe, że można uznać za wykazane, bez konieczności udowadniania, zakres, sposób dokonywania i następstwa zmian strukturalnych przedsiębiorstw energetycznych wynikających z ustawy z dnia 05.02.1993 r. o przekształceniach własności niektórych przedsiębiorstw państwowych o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa (Dz. U. Nr 16, poz. 1059 z późn. zm.), ustawy z dnia 10.04.1997 r. Prawo energetyczne (tekst jedn. Dz. U. z 2012 r., poz.1059 z późn. zm.). Pierwszy z tych aktów prawnych określał zakres następstwa prawnego spółek akcyjnych powstałych w wyniku przekształcenia przedsiębiorstw państwowych, wyznaczając w ten sposób także treść i skutki aktów administracyjnych w postaci zarządzeń Ministra Przemysłu i Handlu, wydawanych na podstawie art. 2 ust.1 pkt 2 oraz art. 5 ust 3. Przekształcenia na jego podstawie dokonywane były z wyjątkami wskazanymi w ustawie, na zasadach i

w trybie określonym w ustawie z dnia 13.07.1990r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 51, poz. 498 z późn. zm.). Następnym prywatyzacji państwowych przedsiębiorstw energetycznych, dokonanej w oparciu o w/w akty prawne, polegającej na powstaniu w miejsce przedsiębiorstw państwowych jednoosobowych spółek akcyjnych Skarbu Państwa, które wstępowały w ich prawa i obowiązki, wszelkie prawa majątkowe i niemajątkowe była sukcesja uniwersalna częściowa. W orzecznictwie i doktrynie przyjmuje się, że skutek ten dotyczył wszystkich praw składających się na przedsiębiorstwo, choćby nie były wskazane w czynności (akcie administracyjnym) jako składniki, także jeżeli strony nie uświadamiały sobie ich istnienia czy przynależności do przedsiębiorstwa. Wyłączenie części z nich wymagało wyraźnego wskazania w akcie przekształcenia (podziału) przedsiębiorstwa państwowego. Oznacza to zaakceptowanie tych zasad także do służebności gruntowych zbliżonych treścią do służebności przesyłu. Służebności gruntowe oraz służebności zbliżone do służebności przesyłu, jako prawa związane z własnością nieruchomości władnącej lub przedsiębiorstwa, nie mogą być przedmiotem samodzielnego obrotu. Służebności zatem przechodzą na następcę albo nabywcę przedsiębiorstwa lub nabywcę urzędzeń, o których mowa w art. 49 § 1 k.c. (art. 305³ § 1 k.c.) – por. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30.01.2014 r., w sprawie IV CSK 252/13; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19.05.1992 r., w sprawie III CZP 49/92, OSNC 1992/11/200; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 08.12.2000 r., w sprawie I CKN 342/00, OSNC 2001/6/96 , uchwała Sądu Najwyższego z dnia 25.06.2008r., w sprawie III CZP 45/08, OSNC 2009/7-8/97).

Powyższe wystarcza już do wykazania przeniesienia posiadania i własności przez Skarb Państwa na rzecz poprzednika prawnego i uczestnika postępowania.

W świetle ustaleń faktycznych poza sporem pozostaje fakt eksploatacji przedmiotowej linii energetycznej i korzystania z nieruchomości wnioskodawców w celu dokonywania napraw oraz konserwacji i modernizacji przez poprzedników uczestnika oraz jego samego.

Skoro uczestnik wykazał następstwo prawne po Skarbie Państwa to mógł zasadnie podnieść zarzut zasiedzenia spornej służebności.

Trafnie została w ocenie Sądu II instancji przyjęta do biegu terminu zasiedzenia dobra wiara poprzednika prawnego uczestnika. W sprawie niniejszej domniemanie dobrej wiary wbrew twierdzeniu pełnomocnika wnioskodawców nie zostało obalone w postępowaniu dowodowym. Nawet gdyby przyjąć posiadanie Skarbu Państwa w złej wierzy to termin zasiedzenia spornej służebności gruntowej upłynął by z dniem 01.01.1985 r. – art. 172 k.c. w brzmieniu sprzed nowelizacji (1990 r.).

Nie ma również racji pełnomocnik wnioskodawców kiedy zarzuca uczestnikowi nadużycie przysługującego mu prawa podmiotowego – art. 5k.c. Podnieść bowiem należy, że uczestnik postępowania oraz jego poprzednicy prawni od wielu lat (ponad 64) korzystali nieprzerwanie z widocznego i trwałego urządzenia znajdującego się na nieruchomości wnioskodawców. Fakt ten był znany wnioskodawczyni co przyznała na rozprawie apelacyjnej.

W tym stanie rzeczy zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego wskazanych w uzupełnieniu apelacji nie jest uzasadniony i nie może odnieść zamierzonego skutku.

Zarzut naruszenia przepisów prawa procesowego a mianowicie art. 233 k.p.c. także nie jest uzasadniony. W tym miejscu podnieść należy, że strona która chce podważyć ocenę dowodów, nie może ograniczyć się do przedstawienia własnej oceny, nawet jeśli jej ocena jest przekonywająca. Konieczne jest bowiem wskazanie istotnych błędów logicznego rozumowania, sprzeczności oceny z doświadczeniem życiowym, braku wszechstronności, czy też pominięcia dowodów prowadzących do odmiennych wniosków.

Tymczasem pełnomocnik wnioskodawców w apelacji przedstawia własną ocenę dowodów, która jest odmienna od oceny Sądu I instancji. Ta ocena przeprowadzona przez pełnomocnika jest odzwierciedleniem zaprezentowanego przez niego stanowiska w sprawie, które zmierzało do uwzględnienia wniosku.

Taki sposób podważania sędziowskiej oceny jest zwykłą polemiką i nie może zdaniem Sądu II instancji odnieść skutku. Sędziowskiej ocenie dowodów nie można bowiem przeciwstawić własnej oceny, konieczne jest co podniesiono wyżej, wskazanie w realiach sprawy przyczyn, dla których ocena dowodów nie spełnia reguł wskazanych w art. 233 § 1 k.p.c. - por. wyrok SN z dnia 27.09.2002 r., II CKN 817/00, Lex nr 56906; postanowienie SN z dnia 23.01.2001 r., IV CKN 970/00, Lex nr 52753.

Ponieważ zarzuty apelacji nie są uzasadnione dlatego i na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy postanowił jak w sentencji. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.